Nummer VN2021-035313
Directie Verkeer en Openbare Ruimte

Gemeente Amsterdam

Staf Oost Rick Vermin **Staf**

Voordracht voor de Staf Oost Rick Vermin van 20 december 2021

Portefeuille Water (39)

Agendapunt B5

Onderwerp

Bespreken van het concept 'Ambtelijk handboek Zwemmen & zomerrecreatie aan het water'

Gevraagde beslispunten

1. Kennis te nemen van het concept 'Ambtelijk handboek Zwemmen & zomerrecreatie aan het water', met als belangrijkste punten:

- Het handboek biedt een overzicht van het juridisch kader met betrekking tot zwemmen in open water, de organisatie omtrent het zwemwaterdossier en eisen waaraan zwemplekken moeten voldoen.
- Conform het eerdere collegebesluit is het handboek opgesteld rondom het scenario: 'faciliteren & grenzen stellen'
- Het handboek biedt daarmee mogelijkheden om maatregelen te treffen om problemen omtrent veiligheid en leefbaarheid bij wildzwemmen aan te pakken, met name op de zogenaamde 'intensieve wildzwempekken'.

2. Kennis te nemen van de uitkomsten van de afstemming met andere partijen (Provincie, Waternet, Ministerie van I&W, etc.).

3. Aan te geven of het concept handboek inhoudelijk voldoende houvast biedt voor de dilemma's in Oost.

4. Te bespreken welke aandachtspunten voor het vervolg u namens de stadsdelen wilt meegeven aan wethouder De Vries en in het verlengde daarvan het college.

Onderbouwing beslispunten

1. Kennis te nemen van het concept 'Ambtelijk handboek Zwemmen & zomerrecreatie aan het water'.

Het handboek is opgesteld als hulpmiddel voor een ieder die binnen de ambtelijke organisatie te maken krijgt met vraagstukken omtrent zwemmen in open water. Doel van het handboek is om te komen tot meer eenduidigheid over hoe we in Amsterdam om gaan met de dilemma's die zich voordoen en de maatregelen die we nemen.

Het handboek biedt een overzicht van het juridisch kader met betrekking tot zwemmen in open water, de organisatie omtrent het zwemwaterdossier en eisen waaraan zwemplekken moeten voldoen.

Conform het eerdere collegebesluit is het handboek opgesteld rondom het scenario: 'faciliteren & grenzen stellen'. Dat betekent dat we zwemmen in principe niet ontmoedigen of onomgelijk maken, ook niet op allerlei plekken waar formeel op grond van het Binnenvaartpolitieregelement een zwemverbod geldt, tenzij de veiligheidsrisico's te groot zijn.

De meeste dilemma's in de stad hebben betrekking op wildzwemmen; zwemmen buiten de officiële zwemlocaties. Het concept Handboek maakt onderscheid in drie typen wildzwemplekken:

- Kleinschalig (enkele tientallen zwemmers per dag op zomerse dagen)
- Intensief (enkele tientallen zwemmers gelijktijdig in het water op zomers dagen)

- Potentiële officiële locatie (meer dan 50 zwemmers gelijktijdig in het water op mooie dagen)

Het handboek biedt mogelijkheden om maatregelen te treffen om problemen omtrent veiligheid en leefbaarheid bij wildzwemmen aan te pakken, met name op de zogenaamde 'intensieve wildzwempekken'.

In het handboek is ook aandacht voor de omgang met zwemmen in gebiedsontwikkeling. Met het oog op het spreiden van de druk en het veilig faciliteren van zwemmen is het wenselijk dat in waterrijke gebiedsontwikkelingen tenminste één officiële zwemlocatie ontwikkeld wordt. Daarnaast is het verstandig om op voorhand te zorgen dat ook risico's bij wildzwemmen beperkt worden (bijvoorbeeld door kanalen te saneren of te zorgen dat er geen damwanden onder water zitten).

Omdat het handboek een concept betreft zijn twee zaken nog niet ingevuld:

- Het eigenaarschap van het dossier 'zwemwater' binnen de gemeentelijke organisatie. Er is behoefte aan één directie die regie voert op de keten omtrent zwemwater. Die directie is dan het eerste aanspreekpunt bij (besturlijke) vragen. Directeuren R&D, VenOR en Sport & Bos bespreken binnenkort welke directie het meest passend is in die rol en of hier capaciteit voor gevonden kan worden.
- Het tekstje over de inzet van handhaving in hoofdstuk 7 (pagina 30). Dit wordt ingevuld nadat duidelijk is of de overleggen met de burgemeester op dit vlak nog concrete wijzigingen opleveren ten opzichten van de huidige situatie.

2. Kennis te nemen van de uitkomsten van de afstemming met andere partijen (Provincie, Waternet, Ministerie van I&W, etc.).

Bij de tostandkoming van dit handboek is meermaals overleg geweest met Waternet, de Provincie Noord-Holland en de omgevingsdienst. Zij herkennen de problematiek in Amsterdam en kunnen zich vinden in de lijn die het hanbdoek voorstelt.

Daarbij geeft de provincie wel aan dat zij vinden dat Amsterdam méér moet doen om de officiële zwemlocaties te behouden (Sloterplas dreigt te verdwijnen) en meer inzet zou moeten plegen om officiële locaties toe te voegen. De grens van '50 mensen tegelijkertijd' als grens voor wildzwemplekken die in aanmerking komen om officieel gemaakt te worden is tot stand gekomen in overleg met de provincie Noord-Holland.

Daarnaast is bij de totstandkoming contact geweest met onder andere Programma Varen, Port of Amsterdam, Rijkswaterstaat, THOR, Stadswerken, Stedelijk Beheer (VenOR), OOV en GGD. Al hun input is verwerkt.

Tot slot is het concept handboek voorgelegd aan de landelijke werkgroep die in opdracht van het ministerie van I&W werkt aan de vraagstukken omtrent wildzwemmen. Hierin zijn onder andere vertegenwoordigd het RIVM, het Nederlands Instituut Veiligheid Zwemlocaties, Waternet, diverse provincies, gemeenten en omgevingsdiensten. Deze werkgroep heeft haar complimenten uitgesproken voor het Amsterdamse Handboek en haar input meegegeven.

Er resteert één bezwaar vanuit een aantal leden van de landelijke werkgroep: het nemen van maatregelen die zwemmen mogelijk maken op intensieve wildzwemplekken. Formeel is een plek met 'een groot aantal zwemmers' namelijk een plek die opgevoerd moet worden als officiële zwemlocatie. Als blijkt dat de plek niet aan de bijbehorende eisen voldoet kan een zwemverbod of permanent negatief zwemadvies volgen. Wat 'een groot aantal' is, is echter nergens in wetten of richtlijnen gespecificeerd. Amsterdam hanteert nu in overleg met de provincie Noord-Holland de grens van '50 zwemmers gelijktijdig in het water op zomerse dagen'. Plekken met minder zwemmers noemen we *intensieve*

wildzwemplekken. Dat fenomeen 'intensieve wildzwemplek' heeft geen formele status, waarmee het ministerie van I&W en het RIVM dit een lastig begrip vinden.

Richting de landelijke werkgroep is aangegeven dat Amsterdam hier voorlopig toch mee gaat werken, omdat de praktijk vraagt om maatregelen op dit type plekken; de zwemmers houden we immers niet tegen, ook niet met een verbod. Onder andere gemeente Rotterdam en Utrecht gaven aan zich te herkennen in deze problematiek en positief te staan tegenover de Amsterdamse benadering.

Indien de inzet van de landelijke werkgroep leidt tot nieuwe regels of richtlijnen vanuit het ministerie danwel Europa zal Amsterdam zich daar uiteraard toe moeten verhouden. De verwachting is echter niet dat dit op korte termijn zal gebeuren; de landelijke wegroep worstelt met hetzelfde dilemma als Amsterdam en heeft ook geen zicht op andere oplossingen omtrent druk bezochte wildzwemplekken.

3. Aan te geven of het concept handboek inhoudelijk voldoende houvast biedt voor de dilemma's in Oost.

We horen graag of het Handboek voldoet aan de verwachtingen van de portefeuilllehouder en of er nog inhoudelijke opmerkingen of vragen zijn.

4. Te bespreken welke aandachtspunten voor het vervolg u namens de stadsdelen wil meegeven aan wethouder De Vries en in het verlengde daarvan het college.

Het voornemen is om het concept handboek in januari te bespreken met wethouder De Vries, die als wethouder Water bestuurlijk opdrachtgever is. Daarna zal het stuk ook nog worden voorgelegd aan wethouder Kukenheim vanuit Sport.

De vervolgstap is naar verwachting een collegevoordracht, waarbij het college instemt met het gebruik van het Ambtelijk Handboek binnen de organisatie. Daarbij moet worden opgemerkt dat het college bij de eerdere bespreking van dit onderwerp niet voornemens was om over te gaan tot het beschikbaar stellen van extra budgetten of het opstarten van een uitvoeringsprogramma omtrent zwemmen in open water. Er is dus weinig zicht op een concreet vervolg.

Aan het college kunnen uiteraard nog zaken worden meegegeven aan het college gericht op het vervolg; hoe gaan we uitvoering geven aan dit handboek?

We horen graag welke aandachtspunten u vanuit de stadsdelen zou willen meegeven. Op ons ambtelijk lijstje staan al:

- De inzet van toezicht en handhaving op zomerse dagen bij intensieve wildzwemplekken en officiële zwemlocaties waar overlastproblematiek speelt, met name in de avonduren.
- Het intensiveren van de reiniging op intensieve wildzwemplekken en officiële zwemlocaties, om de oevers en het water schoon en te houden en rattenoverlast te beperken.
- Het intensiveren van het waterkwaliteitsbeheer op officiële zwemlocaties die nu dreigen te verdwijnen vanwege de slechte waterkwaliteit, te beginnen met Sloterstrand en Gaaserplas.

Volgende processtappen

- Bespreken van het concept met wethouder De Vries.
- Voorleggenvan het concept aan wethouder Kukenheim.
- Agendering in het college van B&W

Advies / afstemming

Opgesteld door VenOR, R&D en Sport & Bos in samenwerking met 5.1, 2, e namens stadsdeel Oost.

Afgestemd met onder andere progamma Varen, GGD, THOR, OOV, Waternet, Port of Amsterdam, Stadswerken, Stedelijk Beheer, Provincie Noord-Holland, Omgevingsdienst.

Documenten

Registratienr.	Naam
AD2021-135413	CONCEPT - Ambtelijk Handboek - Zwemmen & zomerrecreatie.pdf (pdf)
AD2021-135426	Resultaten onderzoek zwemmen omwonenden.pdf (pdf)
AD2021-135427	Resultaten onderzoek zwemwater bezoekers.pdf (pdf)
AD2021-134805	Staf Oost 5.1, 2, e (pdf)

Behandelend ambtenaar of indienend raadslid (naam, telefoonnummer en e-mailadres)

5.1, 2, e Verkeer & Openbare Ruimte, 5.1, 2, e @amsterdam.nl en 5.1, 2, e 5.1, 2, e stadsdeel Oost, 5.1, 2, e @amsterdam.nl

Uitslag

A Akkoord